

De Grutto: Koning van de Polder

In 2015 werd de Grutto gekozen tot Nationale Vogel van Nederland. En dat is niet zo verwonderlijk. De grutto is een opvallende vogel in weidevogelgebieden, die in het voorjaar luidruchtig zijn eigen naam roept. En Nederland is het belangrijkste land voor de grutto, liefst 85% van de West Europese populatie broedt in ons land. Helaas gaat het niet goed met de grutto. De populatie zakte van 120.000 broedparen in 1970 naar nog maar 35.000 broedparen in 2015. Ons land heeft een grote verantwoordelijkheid om die terug uitgang te stoppen. Net zoals wij van (arme) landen verwachten dat ze dieren beschermen, moet Nederland dat zeker ook in eigen land doen.

Nog maar één grote aaneengesloten poldergebieden in onze regio

Evenals de andere weidevogels hebben grutto's grote aaneengesloten poldergebieden nodig met weinig bomen waardoor ze een goed zicht hebben op mogelijke vijanden. In zulke weidevogelgebieden is plaats voor grotere aantallen grutto's, kievieten, tureluurs, scholeksters en wulpen. En het blijkt dat ze gezamenlijk heel aardig in staat zijn om vijanden, zoals kraaien en roofvogels op een afstand te houden of te verjagen. Het is gebleken dat kleine aantallen weidevogels dat niet meer lukt. En grotere polders zijn ook noodzakelijk om verliezen op het ene weiland te compenseren met goede broedresultaten op andere weilanden. Uitwisseling en verplaatsingen beperken zich meestal tot korte afstanden, je ziet dat ook in onze polders. Eigenlijk is daarvoor een aaneengesloten poldergebied van zo'n 2500 hectaren nodig. En die bestaat er nog maar één in onze regio: de Lithse Polder.

Pappen en nathouden

De polders rondom Oss is het belangrijkste weidevogelgebied in Brabant. Door samenwerking tussen boeren en vrijwilligers wordt al 25 jaar gewerkt aan bescherming van de weidevogels. Met inzet van subsidies kunnen boeren nu zelfs zogenaamde plas-dras gebieden maken, die vanaf 15 februari gedeeltelijk onder water worden gezet. Deze weilanden hebben daardoor een zachtere bodem, zodat grutto's in de bodem kunnen porren op zoek naar voedsel. Een harde droge bodem, zoals in 2020 is funest voor alle weidevogels.

Zoals gezegd zijn onze polders het belangrijkste weidevogelgebied van Brabant. Zo'n 60 broedparen grutto's zijn gemiddeld succesvol en dat is hard nodig om het aantal op peil te houden. De laatste droge jaren zijn er harde klappen gevallen, maar laten we hopen op een minder droog komend voorjaar. En laten we met die plas-drasprojecten ook een steentje bijdragen aan het tegengaan van die verdroging. Daar zijn landbouw en natuur beide mee gebaat.

Meer bescherming noodzakelijk

15 november jl is een 'Aanvalsplan Grutto' door initiatiefnemer Pieter Winsemius aan minister Schouten van Landbouw en Natuur aangeboden. Het aanvalsplan dat gesteund wordt door zes weidevogelprovincies, boerenorganisaties en natuurorganisaties, waaronder Vogelbescherming Nederland, werd positief ontvangen door de minister. Ze gaf aan dat dit het juiste moment is omdat er nu meerdere kansen zijn het plan te realiseren. Ze gaf daarbij aan dat er mogelijkheden zijn tot synergie met opgaven voor het veenweidegebied, tegen bodemdaling en klimaatverandering en ook uit het Europese Landbouwbeleid. De minister bood aan om het plan verder samen uit te werken.

Het aanvalsplan schets wat er moet gebeuren om de grutto, en met de grutto andere weidevogels, te redden. Het plan legt de nadruk op het creëren van grote aaneengesloten weidevogelgebieden met optimaal beheer. Die gebieden hebben een open karakter, geen bosjes maar een weids uitzicht, een hoog waterpeil, kruidenrijk grasland waar laat gemaaid wordt en weinig roofdieren. Bijzonder aan het plan is dat het niet alleen perspectief biedt aan de weidevogels maar juist ook aan de boeren die

hun land optimaal voor de grutto bewerken. Het biedt een verdienmodel voor boeren gekoppeld aan weidevogelbeheer.

Het aanvalsplan is nodig om, naast ander natuurbeleid zoals het Deltaplan Biodiversiteit en maatregelen tegen stikstof, de teloorgang van de grutto en andere weidevogels, waar Nederland een internationale verantwoordelijkheid voor heeft, te stoppen.

IVN Oss